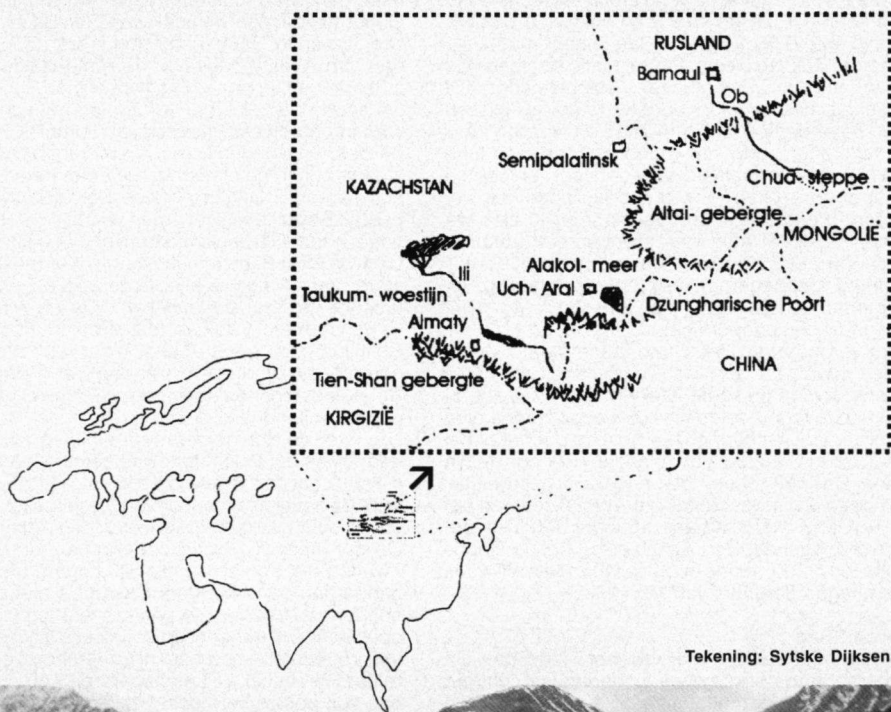

Van Tien Shan naar Altai, een vogelreis door Centraal-Azië

Gerard Ouweneel

Veel is veranderd binnen het territorium van de voormalige Sovjet-Unie maar het reizen naar en door de naties waarin de enorme landmassa uiteenviel, is iets anders dan een uitstapje binnen West-Europa. Aan onze reis via Moskou naar Almaty, de voormalige hoofdstad van Kazachstan en vandaar over de weg noordwaarts naar de op Russisch grondgebied liggende Altai kwam een papiermassa te pas die deed omzien naar vroeger tijden, toen men alles afkon met één visum. Eenmaal ter plekke was het visumleed snel vergeten. Want buiten Almaty reist men een ruimte binnen die het uit Groot-Londen en onze madurodamnatie afkomstige Anglo-Nederlandse vogelaarsgezelschapje naar adem deed happen. Steeds opnieuw.

Trans Ili-gebergte bij Almaty. Biotoop van Lammergieren, Himalayagieren, Steenarend, Zwartkeelheggemussen, Bruine Heggenmussen, Struikhaantje en Himalaya Berghoen.
Foto: Gerard Ouweneel.

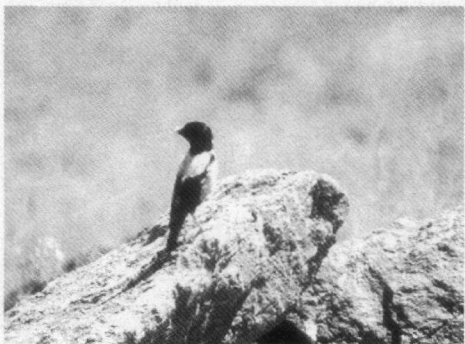

Lachstern, Lake Alakol', 4 juni 2000.
Foto: Gerard Ouweeneel.

Voorzover nog leesbaar geven in Kazachstan de verkeersborden de naar een volgende bestemming af te leggen afstand aan in honderden kilometers. Tussen die bestemmingen reist men door een land met onbegrensde gezichtseinders. De evenals de transportmiddelen sterk in kwaliteit wisselende wegen zijn leeg en voeren door adembenemende, de verbeelding tartende landschappen, die vaak het 'stop' door het vervoermiddel deed klinken, ook al omdat langs die weg voortdurend boeiende vogelsoorten te zien waren. Eenmaal aan zo'n stopverzoek voldaan, bijvoorbeeld om 'even' naar een aantrekkelijk ogend steppenmeer met intrigerende vogelsilhouetten te lopen, dan bleek met zo'n wandeling al gauw een paar uur gemoed of de afstand was onoverbrugbaar. Het waren lange dagen, die fysiek nogal wat vergden. Daarbij komt dat niet is veranderd in de samenstelling van het royale Siberische menu dat, inclusief toebehorende alcoholica, eigenschappen bezit die de gebruiker helpen barre weersomstandigheden het hoofd te bieden. Dat menu heeft ook andere consequenties in petto. Zo moest auteur in Altai afzien van een driedaags uitstapje naar het weer 300 kilometer verder liggende Kosh-Agach en de Chuya-steppe, een op 2200 meter hoogte liggende half-woestijn, tegen de grens van Mongolië.

Tien Shan

Almaty ligt aan de voet van het Tien Shan Gebergte. In de stad geven Nederlandse commerciële instellingen uitbundig blijk van hun aanwezigheid. Wendt men de blik omhoog en ontbreekt

Roze Spreeuw, Almaty, Kazachstan, 27 mei 2000.
Foto: Gerard Ouweeneel.

Zwartbuikzandhoen, Almaty, Kazachstan, 27 mei 2000.
Foto: Gerard Ouweeneel.

mist, dan is er schitterend zicht op het Trans Ili Gebergte, dat deel uitmaakt van Tien Shan, waarvan toppen tot 7500 meter hoog rijzen. Ten noorden van Almaty beginnen de grote vlaktes, bestaande uit steppen en halfwoestijnen.

De eerste dag, 27 mei 2000, ging het vanuit de stad in noordwestelijke richting Sorbulak, een in de steppen gelegen keten van meren. Bij het eerste net buiten de stadsrand gelegen meer waren alarmerende Kieviten, Kleine Plevieren en een paartje Bosruiters. Voorts een voorbijflitsende IJsvogel, drie Citroenkwikstaarten, Bruinkop- en Grauwe Gorzen en ten minste vier Kleine Klapeksters. Vanuit akkers kwartelgeroep en erboven jagende Bruine Kiekendieven. Op en rond het volgende meer óók Zwarte Sterns en Visdieven, Steltkluten, de eerste Scharrelaar (op latere dagen meer dan honderd per dag), een zingende Struikrietzanger en de eerste cohorten over steppen voortjijlende Roze Spreeuwen. Toen drie weken later de deelnemers hun emoties evalueerden, bleek dat ieder sterk was geïmponeerd door die zich door de ruimte voortreppende Roze Spreeuwen. Bij het derde meer bevond zich tussen keien op de oeverwal een grote kolonie van die soort. Op dat meer vijf Kroeskoppelikanen, drie Wilde Zwanen die zich op aanzienlijk hogere breedten behoorden op te houden, Casarca's met pullen, een langsvliegende Bergeend, veertien kleurrijk oplichtende Krooneenden en in een slikkige hoek met vegetatiekragen negen Terekruiters, een Tureluur, Temmincks Strandlopers en een snip die ons een poosje vermocht bezig te houden. Toen even later de eerste Pallas Meeuw (Reuzenzwartkopmeeuw) zich presenteerde en een witte streep langs de tegenoverliggende oever zich ontpopte als tientallen Roze Pelikanen, werd duidelijk in welke ambiance de komende weken zouden gaan verlopen. Vanuit de steppen naderden kudde paarden en runderen het meer, door ruiters begeleid, waarbij deze lieden hun paarden bereden alsof ze in het zadel waren geboren. Trouwens, later zou blijken dat dit vaak nagenoeg het geval was.

Het eerste onderkomen was een tentenkamp, opgezet in de onbegrensde ruimte van de halfwoestijn. Bij aankomst, tegen de schemer, waren al veel emoties verwerkt. Langs de route een paar maal een Arendbuizerd en eens een Steppenarend, rustend op een paal. Dan troepjes Jufferkranen en niet ver van het woestijnkamp drie Monniksgieren en twee Vale Gieren, cirkelend boven

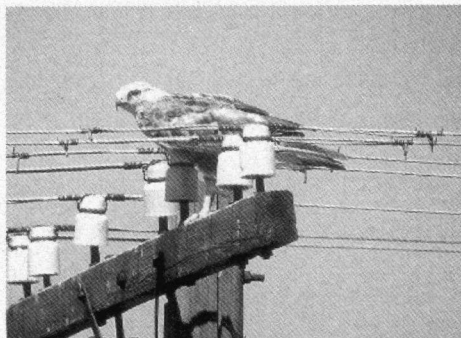

Broedende Steppenkievit, Tselinograd, juni 1985.
Foto: Gerard Ouweneel.

de vlakte. Tussen de zich voortreppende koppels Zwartbuikzandhoenders werden twee Witbuikzandhoenders ontdekt en de snel benoemde leeuwerikenstudiecommissie kwam met voordrachten van Kuifleeuwerik, Kortteenleeuwerik, Kleine Kortteenleeuwerik, Kalanderleeuwerik, Bergkalanderleeuwerik en Veldleeuwerik. De dagen daarop zouden nog volgen Mongoolse Kortteenleeuwerik, Strandleeuwerik en Kleine Veldleeuwerik. Ondanks de ligging ver weg in de steppe vlogen Boerenzwaluwen rond het tentenkampje. Op zoek naar nestelplaats poogde een paartje hardnekkig tot binnen het wapperend textiel te komen.

De volgende ochtend bracht twee verrassingen. Ver weg op de steppe voerde een baltsende Kraagtrap een show op die tot veel 'ochs en achs' leidde. Kazachstan heeft nog circa 2000 Kraagtrappen binnen de grenzen en 's middags zouden wij er nog drie zien, vlak langs de weg. Toen echter, nóg verder weg, een rondschuimende Wolf in de telescopen kwam, kreeg dit zoogdier ten minste zoveel aandacht. Ons begeleidende Kazachstani's toonde zich hierover verbaasd en betoogden zuinigjes dat hun schapenhouders weinig reden hebben Wolven te omheizen (Launay 2000).

Bij vogelaars bezat Almaty faam omdat het een van de plaatsen was waar men, bijna aan de stadsrand, met enige garantie 's zomers een paartje Ibisnavels kon aantreffen. Die locatie is nu

Arendbuizerd, Almaty, Kazachstan, 27 mei 2000.

Foto: Gerard Ouweneel.
verlaten maar vanaf Almaty wat verder de Ili-Bergen in, is deze met veel aura omgeven soort te vinden. Veel van hetgeen van Ibisnavels bekend is, stamt uit Trans Ili (Del Hoyo et al 1996). Bij de delta van een in een meer uitmondende bergstroom ontdekten wij vrij gemakkelijk een van de twee paartjes waarvan bekend is dat ze daar op keivelden broeden. 's Avonds werd de Ibisnavel moeiteloos 'soort van de dag', ondanks mededinging van Lammergieren, Himalayagieren, Steenarend, Bruine en Zwartkeelheggenmussen en twee soorten die tijd vergden, Steenboszanger en Struikhaantje, beter bekend als de fameuze Severtov's Tit Warbler. Voor die laatste waren wij dank verschuldigd aan het geduld van een van de Engelse deelnemers met veel affectie voor 'the brown jobs'. Die verkiezing had plaats in ons onderkomen, een prijsgegeven observatorium, gelegen in een nog niet lang geleden gesticht nationaal park met biotopen vanaf steppe tot de bergtop Talgar (4973 meter). In dit park zijn 930 soorten planten, 38 zoogdieren en ruim 200 vogelsoorten vastgesteld. Bij aankomst hadden wij de fluitende roep van Himalaya Berghoenders gehoord, weerkaatst door bergwanden.

Begerig die soort te zien, ging het de volgende dag tot ver boven de 3000 meter, waar wij belandden in een wereld van sneeuw en snel invallende mist, die eventueel zicht op het begeerde Himalaya Berghoer wegnam. Er was wel te genieten van schitterende Witkruinroodstaarten,

Landschap nabij Dzjungsarskiye Poort, de grensdoorgang tussen Kazachstan en China, ten oosten van Alakol'. Biotop van Keizerarend en Steppenarend.
Foto: Gerard Ouweneel.

kleurrijk oplichtend in de grijze en witte wereld van het hooggebergte. De vorige dag waren ons al Evermans Roodstaarten ten deel gevallen en op lager niveau zagen wij een man Blauwkoproodstaart, zodat wij het op het wensenlijstje staande trio roodstaarten konden afvinken. Afdalend naar Almaty troffen wij Zwarte Waterspreeuwen aan en bij elkaar twee adulte en een onvolwassen Lammergier.

Relictmeeuw

Door alweer tot emoties leidende landschappen ging het een van de volgende dagen vanuit Almaty westwaarts richting Chinese grens waar, met zicht op pieken als Khan Tengiri (Lord of the Sky 6995 meter) en Pobedy (7439 meter), zich het geografische hart van de Euraziatische landmassa bevindt, met vanaf het grondgebied van Kazachstan, zicht op China en Kirgizistan. Wij ervoeren het als merkwaardig dat rond dit geografische hart de Strandleeuwrik de meest manifeste soort was. Om daar te komen reisden wij door de brede vallei van de rivier de Ili, met zicht op de zogenaamde 'zingende bergen', een systeem van hoge zandduinen, die hun naam danken aan opmerkelijke geluiden, veroorzaakt door over twee parallel lopende richels strijkende winden. Met deze 'zingende bergen' op de achtergrond kregen wij ingeprent tot welke vertekende effecten een onbegrensde ruimte rondom kan leiden. Tevergeefs wachtend op Steppenhoenders, ontdekte iemand ver weg in de steppe een rustende stootvogel, arendformaat en eerder wat weg hebbend van een volwassen Keizerarend dan van een Steenarend. Om zekerheid te krijgen viel het besluit een eind richting arend te gaan, naar wederom bleek een afstand waarop wij ons verkeken. Ruim twee kilometer de steppe in kregen wij de rustende arend niet meer in het vizier. Een discussie volgde of de vogel zich bevond in een terreinplooi, zodat wij eroverheen keken, of dat de vogel was weggevlogen, een these die steun kreeg door een omhoog cirkelende Steenarend en een onvolwassen tweede exemplaar van deze soort (na aanvallelijke twijfel), die vanuit de heuvels hoog overvloog. Eenmaal terug bij de steppenhoendersdrinkplaats en vandaar naar de arendenplek kijkend, bleek de bewuste vogel daar toch nog/weer te rusten, nog steeds veel weg hebbend van een adulte Keizerarend.

De twee dagen naar het geografische centrum van Eurazië, met de nabijgelegen indrukwekkende Charyn-canyons brachten veel stootvogels: zes Arendbuizers, twee Slangenarenden, een Dwerarend, Steppenarenden, ten minste 25 Kleine Torenvalken en de eerste Sakervalk. Overigens zouden wij tijdens die drie weken slechts twee Sakervalken zien, volgens Knystautas was dit tot voor enkele jaren geleden onwaarschijnlijk. De 'export' van Sakers richting Arabische naties doet de soort in Kazachstan de das om (Levin e.a. 2000). Een van de soortgerichte excursies onderweg had als doel de Stewarts Gors (White-capped Bunting). Met succes. Het was een van de twaalf soorten gorzen die ons tijdens de drie weken ten deel vielen.

Met de hele dag regen ging het op 3 juni naar Uch-Aral, een tot weinig applaus aanleiding gevende garnizoensplaats, 550 kilometer ten noor-

den van Almaty, op geringe afstand van Lake Alakol', een meer dat wel tot vervoering leidde. Het honderd kilometer lange Alakol' ligt aan de ingang van de Dzungarskiye Poort, een corridor tussen tussen het Altaigebied en de bergen van Khrebet Dzungarskiy Alatau, waardoor een weg en een spoorlijn richting China lopen. Het water-niveau van het brakke tot zoute Alakol' wisselt sterk, maar zakt de laatste decades steeds. Bij de ontdekking van de Relictmeeuw speelde Alakol' een belangrijke rol (Knystautas 1987). De Relictmeeuwen plachten daar te broeden op het Srednii-eiland, ongeveer dertig kilometer van de kust. Een aantal jaren terug bereikten tijdens een strenge winter Vossen dit eiland via het ijs en sindsdien keren de meeuwen Alakol' de rug toe. Veel is nog onbekend van deze waarschijnlijk zeldzaamste meeuw ter wereld en het moge duidelijk zijn dat wij hevig begeerden de met aura omgeven Relictmeeuw te zien.

De eerste dag bij Alakol' maakten wij op een potentiële locatie een lange voettocht over het bijna zwarte zandstrand. Tijdens die wandeling was er veel vogelgenot, maar geen Relictmeeuw. Om een indruk te geven welke soorten op en rond Alakol' begin-juni zijn te zien, geeft de tabel een overzicht van waarnemingen tijdens deze excursie. De volgende dag lukte het elders wel. Wij zagen een adulte vogel op een wijze waarvan het relaas kans loopt aan onze vogelaarsborreltafel nog wel eens rond te gaan. Deze Relictmeeuw werd dus zonder twijfel de soort van de dag, op enige afstand gevolgd door Keizerarenden, waarvan in het achterliggende heuvelland een paartje zich in het namiddagstrijklicht langdurig van nabij presenteerde. Maar in feite kwam voor meer dan één deelnemer opnieuw de magnifieke ambiance waarin wij de gehele dag verkeerden als nummer één.

Altai

Van Alakol' ging het verder noordwaarts, via Ayagoz naar Semipalatinsk aan de rivier de Irtysj, een van de belangrijkste waterleveranciers van de Ob.

De volgende dag, op weg naar Barnaul, de hoofdstad van de Altayskiy Kraj passeerden wij de grens tussen Kazachstan en Rusland. Bij het pakket stempels dat bij die gelegenheid grensfunctionarissen in het paspoort aanbrachten, werd naar later in Moskou bleek, een onzer tekort gedaan, hetgeen daar tot narigheid zou leiden.

Als gevolg van ander grondgebruik, ging direct over de grens het landschap opmerkelijk afwijken van dat van Kazachstan, waar de rit verliep door immense steppen, met enorme arealen hel oplichtend steppengras.

De dag tussen Alakol' en Semipalatinsk telden wij twintig Grauwe Kiekendieven waarvan zeven-tien mannetjes. Voorts tijdens die rit 47 Jufferkranen, steeds in paren of groepjes. Dan vele honderden Kalendarleeuweriken en vlak voor Semipalatinsk een Velduil. Scharrelaars werden naar het noorden toe spaarzamer en eenmaal in Rusland waren het slechts twee tot drie per dag, tegen meer dan honderd op 3 juni. Een troep van veertig Grutto's aan de rand van een plasje hield ons bezig. Waarom waren die, begin juni, niet met broedsels in de weer? Van uitmaaien kon hier in

Steppenvorkstaartplevier, Lake Alakol', Kazachstan, 4 juni 2000.
Foto: Gerard Ouwenneel.

ieder geval geen sprake zijn.

Nog in Kazachstan gaf een telling bij een meertje dicht langs de weg als resultaat circa 150 Vorkstaartplevieren, heftig alarmerend, de enige Witwangstern van de reis, twee Kroeskoppelikanen, paartjes alarmerende Dwergsterns en Steltkluten alsmede een koppeltje Tureluurs, drie Temmincks Strandlopers en twee Zwarte Sterns. Van de vijf eendensoorten was ook hier de Krooneend het talrijkst. Over het meer met belovende oevergebieden konden wij slechts een blik werpen en verder reizend hielden wij ons een poosje bezig met dagdromen over hetgeen dat meer bij grondiger en langduriger exploratie allemaal zou kunnen opleveren. Vlak voor de Russische grens was er weer een Keizerarend en op een meer een paartje Bergeenden met pullen, 110 Kluten en een gezelschap van dertig Grauwe Franjepoten, halverwege hun marathonvlucht tussen de Arabische Zee en gebieden rond de Arctische Oceaan. Of overzomerden ze hier?

Direct na de grens dus een ander landschap waarin enorme graankavels, gescheiden door eindeloos lange stroken berken en populieren manifest waren. Ook was het land wat dichter bevolkt met bijgevolg meer verkeer. Niet langer Jufferkranen, Kalanderleeuweriken en Grauwe Kiekendieven, wel enkele malen een Blauwe Kiekendief, veel meer Zwarte Wouwen en corviden en boven

Pallas Meeuw, Lake Alakol', Kazachstan, 5 juni 2000.
Foto: Gerard Ouwenneel.

een meer de eerste en enige Dwergmeeuwen.

Een twee uur durende ochtendexcursie door oeverbossen langs de Ob, hier 5000 kilometer ver van haar monding in de Arctische Oceaan, was goed voor Azuurmees, Roodkeelnachtegaal, Boskoekoek, Wielewaal, Grauwe Fitit en Witkopgors. In een perceeltje vochtig gras wist een Kwartelkoning het geraas van vlak boven de vogel de lange brug passerende auto's en treinen toch te overstemmen.

Daarna ging het richting zuidoosten, naar de Altai. Met gebergten (hoogste piek de Gora Belukha, 4506 meter), plateaus, kale rotsen, meren, dichte bossen en, tegen de grens van Mongolië, de Chuya-steppe, een op 2200 meter hoogte gelegen halfwoestijn, biedt het Altai-landschap veel variatie. Typische vertegenwoordigers van de Oost-Siberische avifauna als Boskoekoek, Siberische Gierzwaluw en Bruine Vliegenvanger bezetten in Altai hun meest westelijke voorpost. Wij verbaasden ons over soorten als Smelleken, Grote Zee-eend, Brilduiker, Nonnetje, Frater en Wilde Zwaan, soorten van noordelijker breedten. Daarnaast was er de adembenemend rijke en kleurrijke flora die aandacht vroeg en kreeg.

Tijdens de reis van Barnaul naar Seminsk Pass, het eerste onderkomen, gaven de kennelijk net uitgevlogen miljoenen exemplaren van het Groot Geaderd Witje een impressie van sneeuwval. Van-

De rivier de Ili ten oosten van Almaty, Kazachstan. Hier werden onder andere Scholeksters, Dwergsterns, Vindieven, Casarca's en Kleine Plevieren waargenomen.
Foto: Gerard Ouwenneel.

uit Seminsk Pass was er zicht op wijde vlaktes, oranje door bloeiende Trollius. Daarachter een plateau met hierboven van tijd tot tijd Vale Gieren, een Monniksgier, Steenarend en Keizerarend alsmede een Mongoolse Buizerd. In een venige terreinplooi huisde een paartje Blauwe Kiekendieven. Daarboven de ruimte doorklievende Stelstaartsnippen, die een geluid ten beste gaven dat veel weg had van de alarmkreten waarmee Kramsvogels en Zwartkeelrijsters hun aanvallen begeleidden op Zwarte Wouwen die aasden op resten van uitbundige barbecuefestijnen die Russen op en rond het onderkomen organiseerden. De excursies door de zware uit Siberische Cederpijnboomen (*Pinus sibiricus*) bestaande bossen waren lucratief. Een van ons zag een Laplanduil en een Drieteenspecht was een fijne bonus. Te genieten viel van soorten als Notenkraker, Haakbek, Witbandkruisbek, Bruine Boszanger en Pallas' Roodmus. Alle deelnemers raakten ervan overtuigd dat Altai een vogelexcursiedoel, of zo u wilt een natuurexcursiedoel op zich is. Dat gold al voor het verblijf nabij Seminsk Pass, maar helemaal na de Chuya-steppe, waar werd overnacht in tenten.

Onderweg naar Chuya slaagden de deelnemers erin op een bergpas een Rotsgors te ontdekken en de dag rond het dorp Kosh-Agach (in de lokale taal 'Laatste Boom', niet vrij van symboliek), onderging de reislijst van waargenomen soorten weer aanzienlijke uitbreiding. Het Steppenhoen, eindelijk met zes exemplaren te zien, werd moeilooz soort van de dag.

Steppenkievit

Met een Tupolev 154 van Siberian Airlines ging het op 14 juni van Barnaul naar Moskou waarvandaan wij, na het obligate rondje Rode Plein, dezelfde dag doorvlogen met een KLM Boeing 767 naar Schiphol, om daar tijdens de avondpiek te worden gedropt. Even later in de file, een cultuurschok. De reis door Centraal-Azië had zo'n 290 vogelsoorten opgeleverd. De laatste was een Raddes Boszanger, zingend in de dichte oevervegetatie langs de rivier de Katun. Van het vooraf opgemaakte lijstje van verwachte en gewenste soorten ontbraken een paar. Het Himalaya Berghoent was alleen te horen geweest en van het zeldzame en schuwe Altai Berghoent geen spoor. Vreemd genoeg bleef de Steppenkiekendief achter de coulissen. Voorts geen Zwarte Leeuwerik,

Azuurmees, Barnaul, Altai, 8 juni 2000.
Foto: Gerard Ouweneel.

Grauwe Kiekendief, Kazachstan, 6 juni 2000.
Foto: Gerard Ouweneel.

een soort die wij in 1985 rond Tselinograd, het tegenwoordige Astana (dat hiervoor Akmola heette) en de nieuwe hoofdstad van Kazachstan is, niet ongewoon was. Binnen het uitgestrekte verspreidingsgebied van de Zwarte Leeuwerik broedt de soort nogal invasie-achtig. De enige streek waar ze jaarlijks zijn te vinden is die rond Astana (mededeling Knystautas). Wij slaagden er niet in Woudaapjes te zien, hetgeen ons verbaasde. Witkooptend en Steppenkievit, beide mondiale Rode-lijstsoorten die Kazachstan binnen de grenzen heeft, ontbraken eveneens. In 1985 namen wij beide buiten Astana waar, Steppenkievit zelf broedend. Dat deze soort zware tijden doormaakt, is bekend. Of 'biotoopvernietiging', vaak opgegeven als oorzaak van inkrimping van het broedareaal van Steppenkievit, de enige aanleiding vormt, is een vraag die wel opkomt bij het zien van de enorme steppen waardoor men reist.

Dat brengt ons op vogelbeschermingskwesties, een onderwerp dat wel intrigeert maar waarover men natuurlijk na een paar weken in het geheel geen oordeel kan en mag hebben. Dat de politieke gebeurtenissen van circa tien jaar geleden niet onverdeeld gunstig uitpakten voor natuurbeschermingszaken, moge alleen al blijken uit de gesignaleerde misère met Sakervalken. Uit het feit dat langs een tientallen kilometers lange weg door de vallei van de Ili en een prima zandhoenderbiotoop het bezaaid lag met patroonhulzen, maakten wij op dat daar meer jagers dan vogelbeschermers kwamen. Maar goed, jacht was er vóór 1991 ook en misschien nog wel meer.

Positief is de verschijning van een eerste boekje over de status van vogels in Kazachstan en er is tevens een aanzet om te komen tot een vogelnaam voor iedere soort in de Kazachtaal. Tot dusver moest men het veelal doen met de Russische naam. Bij het rondje Rode Plein ontdekten wij in het befaamde warenhuis GUM een winkel met een indrukwekkend assortiment geprepareerde vogels en dieren, te koop voor niet misselijke prijzen. Daarbij ook een Laplanduil, in Rusland een beschermde soort. BirdLife in Cambridge heeft inmiddels een foto van deze trieste galerij. Op Schiphol en Heathrow stonden 's avonds 14 juni de deelnemers voor het vraagstuk aan de verscheidene ophaalcomités in een paar volzinnen uit te leggen 'hoe het was'. Dat is niet gelukt!

Fuut: circa 10 op het meer.
Aalscholver: passage van individuen en groepjes; totaal niet meer dan 20.
Grote Zilverreiger: totaal 20.
Blauwe Reiger: als Grote Zilverreiger.
Grauwe Gans: eerst groepje van 8 vogels, daarna nog 4.
Knobbelzwaan: een paartje op een van de zich op de oever bevindende binnenmeren.
Bergeend: in totaal 6.
Wilde Eend: circa 10 op de binnenmeertjes.
Krakeend: verspreid in paartjes en groepjes; totaal circa 40.
Pijlstaart: als Wilde Eend.
Zomertaling: een mannetje op een van de binnenmeertjes.
Slobeend: passerend mannetje.
Krooneend: talrijkste eend op strand en binnenmeertjes; totaal 400, merendeel mannetjes.
Zwarte Wouw: voortdurend patrouillerend langs oever.
Grauwe Kiekendief: jagend mannetje boven achterland.
Bruine Kiekendief: jagende exemplaren langs oevers binnenmeren; totaal 4.
Kwartel: voortdurend te horen vanuit achterland.
Kraanvogel: eerst 1 en later 3 exemplaren opvliegend vanuit rietareaal langs oever van een van de binnenmeertjes. Broedvogels?
Meerkoet: circa 10 op binnenmeertjes.
Zilverplevier: tweemaal een exemplaar langs oever Alakol'.
Kleine Plevier: alarmerende paartjes oeverstrook. In totaal 6.
Strandplevier: veel broedparen. Al pullen. In totaal 30.
Kievit: broedvogel; totaal 25
Steenloper: 2 exemplaren langs oever Alakol'.
Steltkluut: circa 35 geteld; alarmerende broedvogels.
Kluut: broedvogel; niet meer dan 4 gezien.
Poelruiter: tweemaal een exemplaar.
Tureluur: talrijke broedvogel, circa 30 gezien.
Oeverloper: 1 langs oever.
Terekruiter: 1 langs oever.
Wulp: broedvogel achterland.
Grutto: eerst 1 en later 7 vogels op oevers binnenmeertjes.
Drieteenstrandloper: 6 langs oever Alakol'
Vorkstaartplevier: broedvogel oeverstrook; in totaal 20.
Steppenvorkstaartplevier: broedvogel oeverstrook; in totaal meer dan 10.
Pallas Meeuw: voortdurend overkomende exemplaren.
Kokmeeuw: talrijk, circa 50 gezien.
Geelpootmeeuw (*ichthyaetus*): circa 40 gezien.
Zwarte Stern: jagend boven Alakol', niet meer dan 10.
Witvleugelstern: als Zwarte Stern.
Lachstern: individuen jagend boven achterland. Tientallen vogels alarmerend.
Visdief: voortdurend passerende vogels.
Dwergstern: alarmerende paartjes boven als broedterrein geschikte oeverstrook.
Noordse Boszanger: vogel in geïsoleerd bosje, behoort hier op dit tijdstip niet te zijn.

Tabel 1 Waargenomen vogels tijdens vier uur durende ochtendwandeling langs de oever van Lake Alakol' en binnenmeren op 4 juni 2000.

LITERATUUR:

- Anonymus** (1997): Supporting biodiversity conservation in Central Asia. Fauna & Flora News Issue 8, October 1997: 4-5. Cambridge.
Gavrilov, E.I. (2000): Guide to the Birds of the Kazakhstan Republic. Boekje van 178 bladzijden in het Kazach, Russisch, Engels, Duits en Frans. Almaty. ISBN 9965-010501-5.
Hoyo J. del, A. Elliott & J. Sargatal eds. (1996): Handbook of the Birds of the World, Volume 3. Hoatzin to Auks. Lynx Edicions, Barcelona.
Knystautas, A. (1987): The Natural History of the USSR. Century, Londen.
Launay, F. (2000): Tracking the Houbara. World Birdwatch Volume 22, Number 2: 18-21.
Levin, A., M. Watson, H. Macdonald & N.C. Fox (2000): The Saker Falcon *Falco cherrug* in Kazakhstan. In 'Raptors at Risk', World Working Group on Birds of Prey and Owls. Hancock House Publishers Ltd., Blaine, Engeland.
Mountfort, G. (1988): Rare Birds of the World. William Collins & Son, Londen, Engeland.